

готельного типу. Це досить мала кількість закладів для такої громади з туристичними пам'ятками. Тому саме цій проблемі треба приділити значну увагу.

Ще однією з проблем являються погані дороги.

Попри велику кількість туристичної інфраструктури на Путивльщині не проводяться ніякі фестивалі, конкурси чи інші масові заходи, що допомогли б розвинути та популяризувати місцевість.

Висновки. Отже, на сьогоднішній день, Путивльська об'єднана територіальна громада має туристську інфраструктуру з великим потенціалом. Розглядаючи туристичний потенціал території можна зазначити, що територіальна громада є досить привабливою для відвідування, але не зовсім відомою та відвідуваною. Сумська область та безпосередньо Путивльська ОТГ має велику кількість природних, історичних та архітектурних пам'яток, які зацікавлять кожного і допоможуть розвинути туризм у ОТГ.

Список використаних джерел

1. Корнус А. О. Нові елементи Путивльського туристичного кластера (Сумська область). Рекреаційно-туристичний потенціал регіонів України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку: матеріали III Всеукр. наук.-практ. інтернетконференції, (м. Луцьк, 15–16 травня 2019 р.), Луцьк: Терен. 2019. С. 5–7
2. Корнус А.О. Туристичний кластер Новослобідської громади путивльського району: об'єкти, маршрути, їх використання. А.О. Корнус, О.О. Гаркавенко, Г.М. Горбовцов, О.В. Фурсеев. Треті Сумські наукові географічні читання: збірник матеріалів Всеукраїнської наук. конф., (м. Суми, 12–14 жовтня 2018 р.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка. 2018. С. 107-111
3. Туристично-рекреаційний кластер Путивльського району. URL: <http://repository.sspu.sumy.ua/bitstream>.
4. Путивль URL:<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%83%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BB%D1%8C>
5. Путивль: посещаем древний город из «Слова о Полку Игореве» URL: <https://travel.tochka.net/11949-putivl-poseshchaem-drevniy-gorod-iz-slova-o-polku-igoreve/>

Д. Г. Переяслова, І. С. Зігунова

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ ТРАНСПОРТНОЇ СКЛАДОВОЇ У ФОРМУВАННІ ТУРИСТСЬКИХ ПРОДУКТІВ

У статті досліджується аналіз транспорту як невід'ємної складової у створенні туристських продуктів. Надано класифікацію видів транспорту, їх характеристику та статистичний розподіл використання у світі. Розглянуто стан транспортної системи та пасажиро обігу України.

Ключові слова: транспорт, транспортні системи, види транспорту, інфраструктура, тур продукт, пасажиро обіг.

В статье исследуется анализ транспорта как неотъемлемой составляющей в

разработке туристских товаров. Предоставлена классификация видов транспорта, их характеристика и статистическое распределение использования в мире. Рассмотрены состояние транспортной системы и пассажирооборот Украины.

Ключевые слова: транспорт, транспортные системы, виды транспорта, инфраструктура, турпродукт, пассажирооборот.

The article examines the analysis of transport as an integral part in the creation of tourist products. The classification of modes of transport, their characteristics and statistical distribution of use in the world are given. The state of the transport system and passenger circulation of Ukraine is considered.

Key words: transport, transport systems, types of transport, infrastructure, tourist product, passenger circulation.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день, найважливішою вимогою до транспорту, що використовується в туризмі є постійне збільшення швидкості доставки пасажирів, збільшення перевезень, екологічність та ефективність. Розвинута інфраструктура, налагоджені системи регулювання та зв'язки між транспортом і туристичними підприємствами повинні створювати позитивні умови щодо роботи всіх ланцюгів туризму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Характеристикою та проблематикою розвитку транспортної системи займалися такі дослідники, як: Артёмова Е.Н., Козлова В.А., Биржаков М.Б., Никифоров В.И., Осипова О.Я., Давиденко І.В., Любіцева О.О, Мальська М.П. та інші. У їх наукових роботах розглянуто транспорт як основну складову тур продукту. Але нагальним залишаються питання щодо розширення транспортної системи за рахунок залучення різноманітних видів транспорту та покращення транспортної доступності за для нарощування туристичного потенціалу на місцях.

Мета роботи. Аналіз видів транспорту та шляхи їх використання у туристичній сфері.

Виклад основного матеріалу. Створення туристичного продукту для задоволення потреб споживачів містить не мало складових: розробка маршрутів, турів, екскурсійних програм, надання різних видів послуг. Транспорт є важливою складовою у туризмі і створенні турпродукту, адже передбачає переміщення людей з одного місця в інше. Він також необхідний для транспортування товарів, які використовуються для створення комфорту і задоволення потреб туристів.

Транспортні послуги можуть бути включені до туру, зарезервовані організатором і надані туристу за плату на місці або самостійно придбані туристом в місці перебування. Окрім того, транспорт може бути засобом переміщення, предметом оренди або товаром. Тур являє собою туристичний продукт, форма якого і визначає вид і мету подорожі.

Тур – це програма, в межах якої реалізується мета перебування людини поза постійним місцем проживання, складена з урахуванням індивідуальних побажань, і комплекс заходів по її реалізації на відповідному рівні [3].

Транспортні послуги є базовими при розробці маршруту транспортного туру. Найпоширенішими маршрутними турами є автобусні та комбіновані.

Початковий і кінцевий пункти маршруту вибираються за такими показниками, як: транспортна доступність, взаємозамінність видів транспорту та їх типи. Вибір схеми маршруту (лінійний, круговий, радіальний або комбінований) залежить від транспортної системи регіону. На побудову маршруту також впливає схема транспортної мережі, її щільність і технічний стан, рівень розвитку окремих видів транспорту та рівень розвитку транспортної інфраструктури.

Не мало важливим показником, при розробці туру, який повинен враховуватися є час. Від нього залежить вибір транспортних засобів та їх тип, а вибір транспортного засобу в свою чергу, впливає на організаційні параметри туру (кількість туристів у групі, вартість тощо).

Історично на формування транспортних систем різних країн вплинули їх географічне положення, природний потенціал, кліматичні та ландшафтні особливості. Це призвело до формування тих транспортних баз, які найбільш раціонально використовуються в конкретному регіоні та країні.

На початку ХХ ст. транспортний туризм почав самостійно розвиватися як галузь економіки. Найпоширенішою є міжнародна класифікація транспортних засобів, що використовуються в туризмі, розроблена UNWTO. Відповідно до цієї класифікації транспорт поділяють за ознакою використання природного середовища [4]:

Повітряний транспорт	Водний транспорт	Сухопутний транспорт
1. Рейси, які відбуваються згідно з розкладом; 2. Рейси, що відбуваються не за розкладом	1. Пасажирські лінії і пороми; 2. Круїзи; 3. Інші водні перевезення	1. Залізничний транспорт; 2. Міжміські та міські автобуси, інший громадський автодорожній транспорт: - Регулярний транспорт, чи транспорт, який працює за розкладом; - Туристичний, або чартерний, транспорт, який працює не за розкладом; 3. Приватні автотransпортні засоби; 4. Прокат автотransпортних засобів; 5. Інші засоби сухопутного транспорту

Транспортним засобом загального користування по праву можна назвати автомобільний, адже він використовується майже всюди: від трансферів та екскурсій, внутрішньо маршрутних перевезень до оренди туристами невеликих автомобілів для особистого користування. Великою популярністю користуються автобусні тури з відвідуванням кількох міст. Основним конкурентом автобусів у групових перевезеннях є залізниця. Перевагою залізничного транспорту є низькі ціни на проїзд та система знижок, проїзних квитків тощо. Проте ні автобусний, ні залізничний транспорт не зможуть скласти конкуренцію авіатранспорту.

Статистичні дані Всесвітньої туристичної організації, які зображено на рис. 1, висвітлюють значну перевагу використання авіатранспорту, а саме 57% від усіх засобів пересування. Авіасполучення є найбільш швидким видом транспортування пасажирів [5].

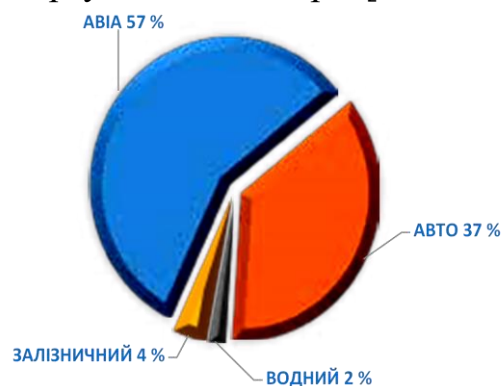

Рис. 1

Регулюванням та координацією авіатранспортом займаються міжнародні авіаційні організації. Найбільш впливові та відомі з них:

- ICAO – Міжнародна організація цивільної авіації (International Civil Aviation Organization);
- IATA – Міжнародна асоціація повітряного транспорту (International Association of Air Transportation).

Їх головними функціями є впорядкування міжнародного авіаційного сполучення, введення єдиних правил і процедур, встановлення узгоджених тарифів на міжнародних маршрутах. [2].

Водний транспорт, річковий і морський також активно використовуються в туризмі. Найважливішими перевагами є високий рівень комфорту, велика кількість одноразового завантаження, можливість реалізації різних видів і цілей туризму. Основними недоліками є низька швидкість, високі тарифи, обмежена мобільність, а також схильність деяких людей до «морської хвороби».

Популярність окремих видів транспорту визначається їх характеристиками на маршрутах різної довжини. Таким чином, поїздки

від 5-10 до 500 км здійснюються автомобільним транспортом. Під час подорожей від 500 до 1000 км туристи переважно подорожують залізницею, а в поїздках понад 1000 км активно використовується повітряний транспорт.

Взаємодія транспортного комплексу з туристом є взаємовигідною. За даними Міністерства економіки України, 80-90% доходів від пасажирських перевезень отримують від туристичних послуг.

Транспортні послуги - один з основних видів послуг в туризмі та становлять основну частину структури ціни туру. В залежності від відстані та тривалості ця частка коливається від 20 до 60% [2].

Україна ж займає вигідне транспортно-географічне положення. Через її територію здійснюється транспортний зв'язок країн СНД з країнами Центральної та Південної Європи, Близького Сходу та Африки. На першому місці за використанням транспорту в Україні виступає авто транспорт, на другому – залізничний, далі повітряний і морський.

Щодо забезпеченості України автотранспортними мережами, то загальна довжина автодоріг в Україні становить близько 170 тис. км, 5% припадає на міжнародні дороги, що входять до Європейської мережі.

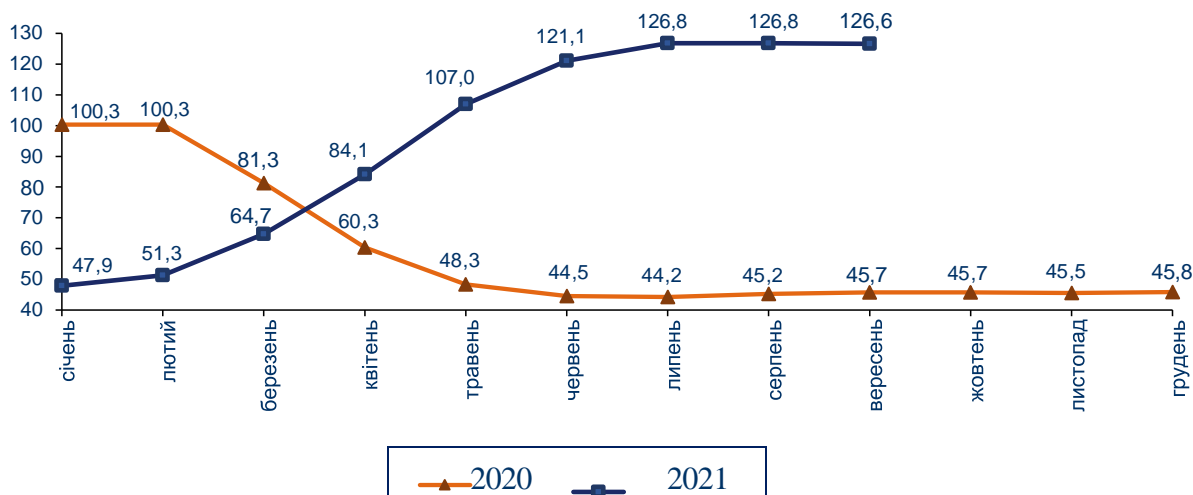
Загальна довжина магістральних залізниць України становить 22,8 тис. км, з них 3162 км - міжнародні коридори.

В Україні нараховується 1,5 тис. повітряних суден, які належать близько 110 авіакомпаніям. Літаки українських авіакомпаній здійснюють польоти до 36 країн світу за 105 маршрутами. В Україні функціонує 36 аеропортів, у 17 з яких є пункти міжнародного пропуску [6].

Річковий транспорт не набув у країні значного поширення. Загальна довжина судноплавних річкових шляхів становить лише 2175 км. Судноплавними в Україні є: Дніпро, Дунай, Десна, Прип'ять, окремі ділянки Дністра і Південного Бугу, незначна частина Сіверського Дінця, Горині, Самари, Інгульця та деяких інших річок. Ці ресурси можна використовувати для організації активного, оздоровчого та пізнавального туризму.

За часи початку пандемії COVID-19 в Україні, як і в усьому світі, було зафіксовано різке зниження пасажирообігу, але говорячи про наслідки у сфері туризму, то Україна перебуває у відносно кращій ситуації, ніж більшість країн, оскільки частка внутрішнього та виїзного туризму значно перевищує показники вхідного потоку [1, с. 89]. У схемі поданій нижче, можемо прослідкувати тенденцію росту порівняно за минулий 2020 рік.

Пасажи́ро обі́г підприє́мств транспорту у 2020–2021 роках (у % до відповідного періоду попереднього року, наростаючим підсумком)

У наступній таблиці наведено дані за використанням різних видів транспорту за минулий рік.

	Пасажи́рообі́г		Перевезено пасажирів	
	млн.пас.км	у % до січня–вересня 2020	млн	у % до січня–вересня 2020
Транспорт	47010,6	126,6	1979,9	104,2
залізничний	12213,5	149,8	62,6	121,1
автомобільний	14006,2	97,4	816,9	101,4
водний	5,3	155,7	0,4	183,2
авіаційний	13733,2	173,8	7,1	186,7
трамвайний	1774,7	93,9	295,9	94,0
тролейбусний	2587,3	101,5	443,4	103,5
метрополітенівський	2690,4	119,2	353,6	119,8

Таким чином, ми можемо побачити, що у період з січня по вересень 2020 року найбільшою популярністю користувалися автомобільний, авіаційний та залізничний транспорт [7].

Висновок. Отже, транспортна система є основним складником ціноутворення туристичних продуктів і має прямий вплив на їх формування. У ході дослідження було визначено популярність видів транспортних засобів, їх частки використання на рівні світу й України. Також висвітлено переваги та недоліки кожного виду транспорту в залежності від різних факторів. Це дало змогу виявити основні тенденції розвитку транспортних послуг у світі. Проаналізовано стан транспортної інфраструктури та ресурсів України.

Щоб транспортні системи не стримували розвиток туризму треба

аби вони відповідали світовим стандартам зручності та безпеки.

Список використаних джерел

1. В. С. Павленко. ПАНДЕМІЯ COVID-19 ТА ЇЇ НАСЛІДКИ У СФЕРІ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ І СВІТУ. Стан і перспективи сучасного туризму : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Суми. 26 – 27 листопада 2020. Суми. ФОП Цьома С. П., 2020. С. 166.
2. Зорін І.В, Каверіна Т.П., Квартальнов В.А. Туризм як вид діяльності. Підручник М. Фінанси та статистика. 2005. 288с.
3. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). Альтерпрес. 2002. 232 с.
4. Міжнародний туризм і сфера послуг. М.П.Мальська, Н.В.Антонюк, Н.М.Ганич. Знання, 2008. С. 661. URL: https://pidru4niki.com/11510513/turizm/transportni_perevezennya.
5. Отчеты Всемирной туристской организации UNWTO. URL : https://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2019.pdf
6. URL: https://tourlib.net/books_ukr/vt4-3-5.htm.
7. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Ю. В. Пивоварова, В. М. Зігунов

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

СТРАТЕГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТСЬКОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

У статті охарактеризовано доцільність розроблення стратегій розвитку туризму у громадах. Доведено правильність співпраці місцевого самоврядування з бізнесу для більш ефективного розвитку туристської галузі на прикладі художнього музею.

Ключові слова: туризм, громада, розвиток, співпраця.

В статтє охарактеризована целесообразность разработки стратегий развития туризма в общинах. Доказана правильность сотрудничества местного самоуправления по бизнесу для более эффективного развития туристской отрасли на примере художественного музея.

Ключевые слова: туризм, община, развитие, сотрудничество.

The article describes the feasibility of developing strategies for tourism development in communities. The correctness of cooperation of local self-government in business for more effective development of the tourist industry is proved on the example of an art museum.

Key words: tourism, community, development, cooperation.

Постановка проблеми. Ефективне функціонування туристської галузі є важливим фактором соціально-економічного розвитку будь-якої країни, оприділяє об'єктивні закони розвитку людського суспільства в умовах глобалізованих тенденцій в світовій економіці. Приріст зацікавленості світового суспільства організованим комфортним відпочинком, рекреацією, екскурсіями в умовах відкритої національної економіки ставить нові орієнтири для стійкого розвитку туризму в